

28 ta' Jannar, 1963

Imħallief:

Onor. Prof. Joseph Henry Xuereb, LL.D.

Maria mart Paolo Pace et

versus

Avukat Dottor Giovanni Sammut et.

**Illegittimità tal-persuna — Integrità tal-Gudizzju — Wirt —
Testatur — Identità ta'**

F'kawża magħmula kontra d-debitur ta' eredità b'iez fiġi dikjarat li t-testatur kien l-istess kreditur ta' dan, billi jkun hemm differenza bejn il-partikolari tat-testatur kif jidher fit-testament u bejn kif jidher fl-att kostitutiv tal-kreditu, huwa neċessarju li jkunu preżenti l-persuni kollha li f'kollhom interess f'dik l-eredità.

Il-Qorti, rat l-att taċ-ċitazzjoni li bih l-attriċi wara li qalet illi b'zewġ kuntratti tat-tnejn u ghoxrin (22) ta' Lulju, 1956 u tat-tnejn u ghoxrin (22) ta' Ottubru, 1956, fl-atti tan-Nutar Salvatore Abela, Paolo Bugeja, kwalifikat bhala benestant; bin il-mejtin Giuseppe u Rosa neè Borg, imwieled u residenti r-Rabat kien silef lill-konvenut Dottor Sammut komplessi-

vament elf lire sterlina (£1000) bl-imghax ta' sitta fil-mija fis-sena (6% p.a.) pagabbli semestralment b'lura, u, wara li skadew iż-żewġ kuntratti, l-istess Paolo Bugeja, beda proċeduri eżekutivi kontra l-istess Dottor Sammut għall-pagament tas-somma dovuta, permezz ta' subasta ta' stabili appartenenti lill-istess Dottor Sammut, fi-ismijiet "Paolo Bugeja — vs — Avukat Dottor Giovanni Sammut" differita għall-erbatax (14) ta' Dicembru, 1961, u illi fid-disgħa u għoxrin (29) ta' Jannar, 1961, miet l-eżekutant u dana, b'testment fi-atti tan-Nutar Vincenzo Maria Pellegrini fi-erbgha u għoxrin (24) ta' Jannar, 1961, innomina lill-attriċi eredi universali tiegħu, u l-attriċi, f'dina l-kwalità kompliet is-subasta fuq indikata, u illi, f'dan it-testment it-testatur gie kwalifikat bhala, bir-raba, bin il-mejtin Giuseppe u Rosa nata Tonna, imwield u joqgħod ir-Rabat (Malta) u dana erroneament imħabba f'lapsus, għal-lex fil-fatt it-testatur ma kienx għadu jaħdem raba' fi-epoka ta' testment, u ommu kien kunjomha ta' xhubitha Borg u mhux Tonna, u illi l-konvenut Dottor Sammut qiegħed jippretendi b'ċitazzjoni numru 806(X) — 1961 pendenti quddiem din il-Qorti illi l-atti magħmula minn l-instanti f'dik is-subasta huma nulli, u wara li qalet ukoll illi l-persuna li għamlet it-testment fuq indikat tal-erbgha u għoxrin (24) ta' Jannar, 1961, kien l-istess Paolo Bugeja, benestant, bin il-mejtin Giuseppe u Rosa neè Borg imwield u kien joqgħod ir-Rabat fejn miet fid-disgħa u għoxrin (29) ta' Jannar, 1961 li kien għamel il-mutwi fuq indikati lill-konvenut Dr. Sammut, kif jiġi pruvat waqt it-trattazzjoni tal-kawża, talbet li — wara li jsiru d-dikjarazzjonijiet u l-provvediment li jmissu — jiġi dikjarat u deċiż illi l-persuna li għamlet it-testment fuq indikat pubblikat min-Nutar Dr. Vincenzo Maria Pellegrini fi-erbgha u għoxrin (24) ta' Jannar, 1961, hija l-istess persuna li għamlet iż-żewġ mutwi fuq indikati lill-konvenut Dr. Giovanni Sammut, jiġifieri, Paolo Bugeja, benestant, bin il-mejtin Giuseppe u Rosa neè Borg, imwield u kien joqgħod ir-Rabat fejn miet fid-disgħa u għoxrin (29) ta' Jannar, 1961,

nonostante li żbalji ta' desinjazzjoni kontenuti fl-istess testament billi, għal bżonn, il-konvenut Nutar Pellegrini jiġi kundannat jagħmel riferenza għad-deċiżjoni ta' dina l-Qorti fil-margini tal-istess testament u registru notarili relattiv, u billi talvolta, jingħataw il-provvedimenti meħtieġa biex dina d-deċiżjoni tiġi insinwata fil-Pubbliku Registru. Salva kull az-zjoni oħra kompetenti lill-attriċi skond il-liġi, u bl-ispejjeż kontra l-konvenuti;

Rat id-dikjarazzjoni tal-fatti u n-nota tax-xhieda tal-attriċi;

Rat in-nota tal-eċċezzjonijiet tal-konvenut Nutar Dottor Vincenzo Maria Pellegrini, li biha huwa qal (1) li hu ndika l-professjoni u maternità tat-testatur skond l-indikazzjonijiet li tah l-istess testatur, (2) li hu m'għandu ebda raġuni li jikkon-testa li t-testatur huwa l-istess persuna li silfet il-flus lill-konvenut l-ieħor, u (3) li hu m'għandux ibati ebda spejjeż f'dina l-kawża;

Rat id-dikjarazzjoni tal-fatti u n-nota tax-xhieda tal-istess konvenut Nutar Pellegrini;

Rat in-nota tal-eċċezzjonijiet tal-konvenut Avukat Dottor Giovanni Sammut li biha qal (1) li l-kwalità, assunta mill-attriċi fl-okkjo taċ-ċitazzjoni, fis-sens li hija eredi ta' Paolo Bugeja, hija prematura u petizzjoni tal-prinċipju post fl-ewwel domanda, domanda li għalhekk hija resa skura, (2) li l-eżitu tal-ewwel domanda tiddependi mill-provi, u hu għalhekk jirriserva li jagħti eċċezzjonijiet oħrajn meta jkun il-ħin, u (3) it-tieni domanda ma tistax tiġi akkolta, anke f'każ ta' eżitu ta' l-ewwel domanda favorevoli għall-attriċi, peress li l-liġi ma tippermettix ir-riferenza mitluba fil-każ preżenti;

Rat id-dikjarazzjoni tal-fatti u n-nota tax-xhieda tal-is-

tess konvenut Dottor Sammut;

Rat in-nota ta' l-eċċezzjonijiet ulterjuri tal-konvenut Dottor Sammut li biha qal li l-meritu ta' dina l-kawża jinteressa mhux biss lill-partijiet kontendenti imma anke lill-pubbliku in genere, u speċjalment dawk il-persuni li jistgħu jiġu preġudikati fl-interessi tagħhom bid-deċiżjoni li tkun mogħtija, u għalhekk, biex il-ġudizzju jkun integru, għandhom ikunu parti in kawża d-Direttur tar-Registru Pubbliku u kuraturi biex jir-rappreżentaw kull min jista' jkollu interess fl-eżitu ta' dina l-ġudizzjoni;

Rat l-atti tal-kawża fl-ismijiet ta' llum però invertiti fuq il-lista ta' llum;

Rat l-atti tas-subasta riferiti fiċ-ċitazzjoni, u d-dokumenti hemm eżibiti;

Rat l-atti l-oħra ta' dina l-kawża;

Semgħet it-trattazzjoni orali;

Ikkunsidrat:—

Illi kif premess fiċ-ċitazzjoni l-kawża preżenti saret peress li l-konvenut Dottor Sammut, bħala debitur ta' "Paolo Bugeja, benestant, bin il-mejtin Giuseppe u Rosa Borg imwieled u joqgħod ir-Rabat, Malta", kif dan il-kreditur jidher fl-atti ta' self li kien għamillu in atti Nutar Salvatore Abela tat-tnejn u għoxrin (22) ta' Lulju, 1956, u tnejn u għoxrin (22) ta' Ottubru, 1956, "mhux qiegħed jirrikonoxxi li l-attriċi hija eredi tal-imsemmi kreditur tiegħu u kwindi m'hiex il-persuna li għandha l-interess ġuridiku li tkompli l-atti tas-subasta li dan il-kreditur kien beda kontra tiegħu (i.e. konvenut), billi t-testatur li halla eredi tiegħu lill-attriċi in atti Nutar Vin-

cenzo Maria Pellegrini (il-konvenut l-iehor ghal kull interess li għandu) li kopja tiegħu din iproduċiet bħala prova tat-titolu tagħha fl-atti tas-subasta kien "Paolo Bugeja, bir-raba, bin il-mejtin Giuseppe u Rosa nata Tonna, imwieled u joqgħod ir-Rabat (Malta)"; fil-fatt il-konvenut kien għamel il-kawża l-oħra ġa msemmija kontra l-attriċi, fuq il-lista ta' llum, fuq l-istess materja u ċioè n-nuqqas ta' nteress fiha li tkompli s-subasta u l-attriċi ta' llum, f'dika l-kawża, qegħda teċċepixxi sostanzjalment dak li qegħda titlob f'dina l-kawża u ċioè li l-persuna li għamlet il-mutwi lill-konvenut ta' llum Dr. Sammut hija l-istess persuna li hallietha eredi tagħha, u dana nono-stante d-differenzi li hemm dwar il-professjoni ("benestant" "bir-raba") u l-maternità ("Rosa Borg" "Rosa Tonna") addi-tati mill-istess konvenut, liema differenzi, tkompli l-attriċi, huma dovuti għal-"lapsus".

Ili b'dana l-mod jiġi li l-attriċi qegħda tipproponi in via ta' azzjoni dak li hija kienet eċċepiet in via ta' eċċezzjoni; pe-rò jiġi rilevat li fil-kawża preżenti l-attriċi qed iżżid xi naġa oltre l-eċċezzjoni fil-kawża l-oħra billi qed titlob li, għall-bżonn, il-konvenut Nutar Pellegrini jkun kundannat jagħmel riferenza għad-deċiżjoni li tingħata fil-margini tat-testment in kwistjoni u registru notarili relattiv, u, talvolta, jingħataw il-provvedimenti meħtieġa għall-insinwazzjoni fir-Registru Pub-bliku ta' din l-istess deċiżjoni;

Ili kif jidher mill-kliem sottolineat fil-paragrafu preċe-denti, il-meritu addizzjonali tal-kawża preżenti (oltre l-eċċez-zjoni fil-kawża l-oħra) hu deferit lill-Qorti għall-każ li jkun hemm bżonn, liema bżonn għandu jiftiehem b'riferenza għad-domanda prinċipali tagħha (li tirripeti l-eċċezzjoni fil-kawża l-oħra). Fuq dana l-meritu addizzjonali, il-konvenut Nutar Pellegrini (li mhux parti fil-kawża l-oħra) ma qal xejn, men-tri li l-konvenut Dottor Sammut qal li t-talba ma tistax tigi milqugħa għax il-liġi ma tippermettix ir-riferenza mitluba fil-

każ prezenti u mbagħad wara zied (għalkemm hu ma ppreċisax rigward liema parti tad-domandi attriċi) li l-ġudizzju mhux integru u semma li għandhom, ikunu fil-kawża d-Direttur tar-Registru Pubbliku u kuraturi biex jirrapprezentaw kull min jista' jkollu nteress fl-esitu ta' dana l-ġudizzju, wara li qal li l-kawża tinteressa mhux biss lill-partijiet iżda lill-pubbliku in generali u speċjalment dawk il-persuni li jistgħu jkunu pre-ġudikati bl-eżitu tal-kawża;

Ikkunsidrat:—

Illi għal dak li jirrigwarda l-istat ċivili rigwardanti l-im-semmi Paolo Bugeja, jiġi rilevat li dan skond l-att tat-twelid jismu "Joseph, Paul, Tommaso" però kellu jissejjaħ bl-isem ta' Paul; dan jispjega għaliex fl-atti tal-mewt (kopja fl-atti tas-subasta) u kuntratti prodotti hu ndikat bl-isem ta' "Paul". Però l-kwistjoni m'hiex fuq dan l-isem iżda fuq il-maternità tiegħu (il-kunjom ta' ommu xebba) u fuq il-professjoni (għalkemm din għandha mportanza relattiva speċjalment li meta kien imsiefer hu kellu "farm"); dina l-maternità, jiġi wkoll rilevat, li tidher fl-atti tal-mewt tikkorrispondi ma' dik li tidher fl-atti tat-twelid tiegħu, u cioè "Rosa neè Borg"; id-differenza li teżisti għalhekk f'dina l-partikolarità ta' l-istess Paolo Bugeja hija bejn dawna l-atti (ta' twelid u mewt) u kif jidher fit-testment in atti Pellegrini preċitat. Issa dina d-differenza tista' ġġib disgwid mhux fil-pubbliku in generali, kif indirettament iġħid il-konvenut Dottor Sammut, billi wieħed se mai jista' jgħid li Paolo Bugeja li twieled fit-tali data u miet fit-tali data (skond ma jirriżulta mir-Registru Pubbliku) m'għamilx testment, għaliex dak li għamel testment hi persuna differenti għax l-omm tidher differenti cioè "Rosa neè Tonna"; iżda haġa bħal din hija ndifferenti jew kwazi għall-pubbliku generali; il-kwistjoni ta' min verament hu t-testment in kwistjoni tista' tinteressa biss lill-werrieta legittimi ta' Paolo Bugeja billi, jekk jiġi ritenut li t-testment mhux

tiegħu, jieħdu huma l-wirt tiegħu skond ir-regoli ta' suċċessjoni ntestata minflok l-attriċi. Dan juri li s-sottomissjoni tal-konvenut Dottor Sammut fis-sens tal-persuni li għandhom ikunu fil-kawża m'humiex attendibbili, billi d-Direttur tar-Registru Pubbliku ma jidholx mentri li l-persuni l-oħra li jista' jkollhom interess (i.e. vokati għall-eredità ntestata) ma jistgħux jiġu rappreżentati min kuraturi fis-sens mitlub kif l-anqas m'hu l-każ ta' kuratur tal-wirt battal; infatti r-rappreżentanza tal-wirt "ut sic" fil-persuna ta' kuratur hi ndikata għall-finijiet ta' domandi kontra l-istess wirt meta dan ma jkunx adit jew biex jiġu tutelati d-drittijiet tal-istess wirt li ma jkunx gie aċċettat, iżda mhux għall-finijiet ta' l-adizzjoni kjamati għall-istess li jridu jiċċaqilqu salv li jistgħu jiġu azżjonati, però dejjem personalment, (hu qal fil-persuna ta' kuratur li jirrappreżenta lil kull min għandu nteress) biex jidde-liberaw x'sejrin jagħmlu, salv i-konsegwenzi legali skond ma huma jkunu mxew fiż-żewġ ipotesi l-aħħar imsemmija; mill-banda l-oħra, però, dan juri wkoll li jista' jkun hemm nies oħrajn interessati fil-wirt li m'humiex parti fil-kawża, u ċioè l-werrieta legittimi ta' l-istess Paolo Bugeja kif dan jidher fir-Registru Pubbliku; il-konvenut Dottor Sammut isemmi lil dawn in-nies fl-ewwel parti tan-nota ta' eċċezzjonijiet ulterjuri u fit-tieni parti, kif imsemmi, indika rimedju li però, skond ma ntqal ma japplikax; l-attriċi, skond ma jirizulta mill-verbal tal-erbatax (14) ta' Gunju, 1962, iddikjarat permezz tad-difensur tagħha li hija m'hiex sejra titlob is-sejha fil-kawża ta' dawna l-istess nies;

Illi mill-provi akkwiziti ma jidhirx li jista' jkun hemm dubbju wisq fuq l-identità tal-persuna tat-testatur (awtur ta' l-attriċi) u l-kreditur tad-debitur Dottor Sammut; u jista' wkoll jingħad li dan il-konvenut ma tantx għandu jew, forsi aħjar, kellu dubbju fir-rigward billi mill-atti tiegħu stess li kiteb lir-raġel tal-attriċi jidher li hu kien ikun dispost jittratta magħhom, bħala subentrati għall-kreditur tiegħu, b'kondizzjonijiet

accetti għalih stess, u qajjem diffikultajiet meta dehrilhom li ma setghux jagħmlu kif ried hu, għalkemm wiehed għandu jżid ukoll li l-konvenut allura seta' kien għadu ma ndunax bid-differenzi li issa rileva. Nonostante dak li ntqal u dan l-atteggjament anterjuri tal-konvenut, però, u bhala prinċipju ma jistax jiġi eskluż, in linea ta' massima, li l-interessati l-oħra, li għalihom dak li jsir f'dina l-kawża huwa "res inter alios acta", jiġibu provi li b'xi mod jiskwotu l-provi li saru, mentri li hu ndubitat li l-konvenut Dottor Sammut, bhala debitur, għandu nteress li l-hlas issir lil, u dan kwindi jiġi mitlub minn, min dahal fiok il-kreditur tiegħu originali u li dan jirriżulta tali fil-konfront ta' l-interessati kollha; li dana għandu jkun hekk jidher li tirrikonoxxieh l-istess attriċi, tant li dina trid (hija ssemmi li għall-bżonn, però l-konsegwenzi ta' deċiżjoni u ordni simili huma ovvjji fl-applikazzjoni ġenerali tagħhom) li ssir riferenza marginali fit-testment u regjistru notarili relattiv u ssemmi wkoll insinwazzjoni fir-Regjistru Pubbliku, u hekk apparti l-kwistjoni jekk dan jistax isir skond il-liġi dawna d-domandi jispjegaw il-vera portata ta' l-ewwel domanda; l-attriċi għalhekk ma tistax tilmenta jekk l-istess konvenut Sammut qed illum jinsisti li domanda simili ssir fil-kontraddittorju debitu u opportun skond ma tirrikjedi dina l-portata tagħha, ammeno chè hija ma tipproduciex xi dikjarazzjoni mingħand in-nies li jistgħu jkollhom interess jew ma tagħmilx xi procedura li tiddikjara li l-wirt tal-kreditur tal-istess Dottor Sammut għadda favur tagħha nonostane d-differenzi li hemm fil-partikolaritajiet tiegħu risaputi, u din tkun timplika l-esklużjoni ta' kull persuna oħra li tista' tkun, jew tqies ruhha, imsejha għall-wirt tal-istess kreditur jew tipprovoka ġudizzju definittiv dwar id-devoluzzjoni tal-istess wirt, u hekk tissoddisfa u tovvja għad-dubbju li donnu issa għandu l-konvenut Dottor Sammut;

Ikkunsidrat:—

Illi l-konvenut Dottor Sammut ma talabx il-kjamata in

kawża ta' xi persuna biex il-gudizzju jkun integru iżda semma biss, bħala eċċezzjoni, li dan mhux integru u hekk din l-eċċezzjoni hija ekwiparabbli għall-illegittimità tal-persuna tiegħu stess u waħdu, oltre l-konvenut Nutar Pellegrini, għall-finijiet tal-kawża preżenti. Mhux il-każ għalhekk li dina a-sejha ssir b'ordni tal-Qorti, jekk din strettament setgħat tiġi akkolta, anke kieku mitluba, speċjalment li l-attriċi setgħat taħseb li taġixxi differentement u tasal fl-iskop tagħha l-istess; hemm lok biss għall-akkoljiment ta' l-istess eċċezzjoni ntiza fis-sens premiss. Dan hu difett proċedurali li ma jistax jiġi sanat bl-imposizzjoni ta' garanzija favur il-konvenut Dottor Sammut, kif sottomess fin-nota tal-osservazzjonijiet tal-attriċi; misura simili tirrigwarda direttament il-meritu tal-ħlas tal-flus jew aħjar il-konsegwenzi riżultanti minn ħlas hażin, u forsi kienet tkun adottabbli f'każ li l-flus ġia jeżisti u si trattava biss ta' żbank; fl-ipotesi remota li l-attriċi m'hiex il-kreditriċi tal-konvenut Dottor Sammut, dan jista' forsi jasal li jovvja għall-proċedura tas-subasta jew almenu għall-prosegwiment immedjat tagħha kif trid li jsir l-attriċi, apparti minn possibli sviluppi oħrajn kif jiġri f'każ ta' ċessjoni ta' kreditu, li d-debitur ma jistax jopponi bħala prinċipju, għalliema figura huwa paragonabbli t-trasferiment ta' kreditu dovut lit-testatur favur is-successur tiegħu a titolu universali jew partikolari; bl-istess mod, u cioè kif fil-każ ta' ċessjoni d-debitur ma jindaħalx fil-meritu ta' ċessjoni ut sic u ma jiehux parti fiha u l-partijiet kontraenti biss (ċessjonarju u cedent) jirregolaw it-trasferiment tal-kreditu, salv lid-debitur id-dritt li jara l-posizzjoni tiegħu b'mod li l-ħlas li jagħmel jestingwi l-obbligu tiegħu, hekk ukoll, fil-każ preżenti, id-debitur ma jistax ikun il-parti prinċipali fil-gudizzju li għandu bħala meritu tiegħu it-trasferiment tal-kreditu stess, salv l-interess tiegħu bħala debitur fis-sens premiss; issa, kif intqal, dan hu l-veru meritu, l-vera portata tad-domanda attriċi.

Għal dawna l-motivi u f'dana s-sens:

Il-Qorti tilqa' l-eċċezzjoni tal-illegittimità tal-persuna opposta mill-konvenut Dottor Sammut, u billi dan jipprekludi l-proseguwiment tal-ġudizzju anke dwar il-konvenut l-iehor Nutar Pellegrini tillibera lil-konvenuti mill-osservanza tal-ġudizzju, salvi u mpreġudikati d-drittijiet tal-kontendenti skond il-liġi. In vista ta' ċirkostanzi u novità tal-każ, l-ispejjeż jibqgħu mingħajr taxxa bejn l-attriċi u l-konvenut Dottor Sammut, l-ispejjeż tar-Registru kif ukoll dawk tal-konvenut Nutar Pellegrini jithallsu mill-attriċi.
